

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۹۰ دقیقه

سید بهروز پرتوی

نام آزمون: عربی یازدهم تشریحی سری سوم

تاریخ آزمون:

۱) عَيْنِ الْكَلِمَةِ الْغَرِيبَةِ فِي الْمَعْنَى.

- الف: البنفسجی الأحمَر الأزرق
ب: اللّون التّوعية الأعلَم
الغيبية السّعر

۲) تَرْجِمِ الْكَلِمَةَ الَّتِي تَحْتَهَا خَطُّ.

رجاءً. اصبري قليلاً يا مريم.

۳) أَكْتُبْ مَا طَلَبَ مِنْكَ:

۱. لَيْنٌ (متضاد) ≠ .....

۲. يُعْرَضُ (مصدر) = ...

۴) تَرْجِمِ هَذِهِ الْجُمْلَةَ.

«إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى»

۵) ضَعْ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ.

۱- الّهجر طائرٌ يُساعدُ التمساحَ في تنظيفِ أسنانه.

۲- الزّفراق

۳- المظّلة

۶) رَتَّبِ الْكَلِمَاتِ وَأَكْتُبْ سُؤَالَ وَجَوَاباً صَاحِحاً.

ليلةُ القدرِ / ألفِ / أَى / خيرٌ / ليلة / من / شهر

۷) أَكْتُبْ فِي الْفَرَاغِ عَدَدًا مُنَاسِبًا.

ثلاثةٌ وَعِشْرُونَ فِي أَرْبَعَةٍ يُساوِي .....

۸) تَرْجِمِ هَذِهِ الْعِبْرَةَ.

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْراً مِنْهُمْ.»

۹) ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً مِنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ.

..... ، وَ هُوَ اتِّهَامٌ شَخْصٍ لِشَخْصٍ آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنْطِقِيٍّ.

۱. الصّبر ۲. الشّر ۳. سوء الظّن

۱۰) عَيْنِ الْفِعْلِ الْمُنَاسِبِ لِلْفَرَاغِ.

المُحْسِنَاتُ ..... تَعَايَشُوا سَلْمِيًّا.

- يَتَعَايَشُنَ تَتَعَايَشْنَ تَتَعَايَشِينَ

۱۱) الْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنْ نَصِّ حَوْلَ أَهْمِيَّةِ زِرَاعَةِ الْأَشْجَارِ.

۱۲) عَيْنِ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفْاضِلُ.

۱۳) أَكْتُبْ جَوَاباً قَصِيراً، حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

فِي الْحِصَّةِ الْأُولَى كَانَ الطُّلَّابُ يَسْتَمِعُونَ إِلَى كَلَامِ مُدْرِسِ الْكِيمِيَاءِ، وَ كَانَ بَيْنَهُمْ طَالِبٌ مُشَاعِبٌ قَلِيلُ الْأَدَبِ، يُضَرُّ الطُّلَّابَ بِسُلُوكِهِ، يَلْتَفِتُ نَارَةً إِلَى الْوَرَاءِ وَ يَتَكَلَّمُ مَعَ الَّذِي خَلْفَهُ، وَ نَارَةً يَهْمِسُ إِلَى الَّذِي يَجْلِسُ جَنْبَهُ حِينَ يَكْتُبُ الْمُعَلِّمُ عَلَى السَّبَّوْرَةِ؛ وَ فِي الْحِصَّةِ الثَّانِيَةِ كَانَ الطُّالِبُ يَسْأَلُ مُعَلِّمَ عِلْمِ الْأَحْيَاءِ تَعَنُّتًا؛ وَ فِي الْحِصَّةِ الثَّلَاثَةِ كَانَ يَتَكَلَّمُ مَعَ زَمِيلٍ مِثْلِهِ وَ يَضْحَكُ؛ فَضَحَّه الْمُعَلِّمُ، وَ قَالَ: مَنْ لَا يَسْتَمِعْ إِلَى الدَّرْسِ جَيِّدًا يَرْسُبْ فِي الْإِمْتِحَانِ. وَ لِمَنِ الطُّالِبُ اسْتَمَرَّ عَلَى سُلُوكِهِ. فَكَّرَ مِهْرَانٌ حَوْلَ: «ذِهِ الْمُسْكَلَةُ، فَذَهَبَ

إلى مُعَلِّمِ الأَدَبِ الفَارِسِيِّ، وَ شَرَحَ لَهُ الفُضَيْيَّةَ، وَ قَالَ: أَحِبُّ أَنْ أُكْتُبَ إِِنْشَاءً تَحْتَ عُنْوَانِ «فِي مَحْضَرِ المُعَلِّمِ». فَوَافَقَ المُعَلِّمُ عَلَى طَلْبِهِ، وَ قَالَ لَهُ: إِنْ تَطَالَعِ كِتَابَ «مُئِنَّةِ المُرِيدِ» لِزَيْنِ الدِّينِ العَامِلِيِّ «الشَّهِيدِ الثَّانِي»، يَسَاعِدُكَ عَلَى كِتَابَةِ إِِنْشَائِكَ؛ ثُمَّ كَتَبَ مَهْرَانُ إِِنْشَاءَهُ، وَ أَعْطَاهُ لِمُعَلِّمِهِ. فَقَالَ المُعَلِّمُ لَهُ: إِنْ تَقَرَّأَ إِِنْشَاءَكَ أَمَامَ الطُّلَّابِ، فَسَوْفَ يَنْتَبِهَ زَمِيلُكَ المُشَاعِبُ. وَ هَذَا قِسْمٌ مِنْ نَصِّ إِِنْشَائِهِ: ... أَلْفٌ عَدَدٌ مِنَ العُلَمَاءِ كُتِبُوا فِي مَجَالَاتِ التَّرْبِيَةِ وَ التَّعْلِيمِ، يَرْتَبِطُ بَعْضُهُا بِالمُعَلِّمِ وَ الأُخْرَى بِالمُتَعَلِّمِ؛ وَ لِلطُّلَّابِ فِي مَحْضَرِ المُعَلِّمِ آدَابٌ، مَنْ يَلْتَزِمُ بِهَا، يَنْجَحُ؛ أَهْمَاهَا: ١- أَنْ لَا يَعْصِيَ أَمْرَ المُعَلِّمِ. ٢- الِاجْتِنَابُ عَنِ كَلَامٍ فِيهِ، إِسَاءَةٌ لِلأَدَبِ. ٣- أَنْ لَا يَهْرُبَ مِنْ أَدَاءِ الوَاجِبَاتِ المُدْرَسِيَّةِ. ٤- عَدَمُ النَّوْمِ فِي الصَّفِّ، عِنْدَمَا يُدْرَسُ المُعَلِّمُ. ٥- أَنْ لَا يَتَكَلَّمَ مَعَ غَيْرِهِ مِنَ الطُّلَّابِ عِنْدَمَا يُدْرَسُ المُعَلِّمُ. ٦- أَنْ لَا يَقْطَعُ كَلَامَهُ، وَ لَا يَسْبِقُهُ بِالكَلَامِ، وَ يَصْبِرَ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الكَلَامِ. ٧- الِجُلُوسُ أَمَامَهُ بِأَدَبٍ، وَ الِاسْتِمَاعُ إِلَيْهِ بِدِقَّةٍ، وَ عَدَمُ الِانْتِفَاتِ إِلَى الوَرَاءِ إِلَّا لِضَرُورَةٍ. لَمَّا سَمِعَ الطُّلَّابُ المُشَاعِبُ إِِنْشَاءَ مَهْرَانِ، حَجِلَ وَ نَدِمَ عَلَى سُلُوكِهِ فِي الصَّفِّ. قَالَ الشَّاعِرُ المِصْرِيُّ أَحْمَدُ شَوْقِي عَنِ المُعَلِّمِ:

قُمْ لِلْمُعَلِّمِ وَفَه التَّبَجِيلَا
أَعْلَمْتُ أَشْرَفَ أَوْ أَجَلَّ مِنَ الَّذِي
كَادَ المُعَلِّمُ أَنْ يَكُونَ رَسُولَا
يَبْنِي وَ يُنْشِئُ أَنْفُسًا وَ عُقُولَا

الف إِلَى مَنْ ذَهَبَ مَهْرَانُ؟

ب كَيْفَ يَجِبُ الِجُلُوسُ أَمَامَ المُعَلِّمِ؟

پ كَيْفَ كَانَتْ أَخْلَاقُ الطُّلَّابِ الَّذِي كَانَ يَلْتَفِتُ إِلَى الوَرَاءِ؟

ت مَا اسْمُ الكِتَابِ الَّذِي قَرَأَهُ مَهْرَانُ فِي مَجَالِ التَّرْبِيَةِ وَ التَّعْلِيمِ؟

ث فِي أَيِّ حِصَّةٍ كَانَ الطُّلَّابُ يَسْتَمِعُونَ إِلَى كَلَامِ أُسْتَاذِ الكِيمِيَاءِ؟

١٤ عَيِّنْ أَدَاءَ الشَّرْطِ وَ فِعْلَ الشَّرْطِ وَ جَوَابَهُ:

الف (مَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللهُ)

ب مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصُدُ نَدَامَةً.

پ إِنْ صَبَرْتَ، أَدْرَكَتْ بَصِيرَكَ مَنَازِلَ الأَبْرَارِ.

١٥

الْبَحْثُ العِلْمِيُّ

پژوهش علمی

أُكْتُبُ عَشْرِينَ كَلِمَةً مُعَرَّبَةً أَصْلُهَا فَارِسِيٌّ مِنْ أَحَدِهِ ه؟ ذَه الكُتُبِ.

بيست کلمه معرب که اصلشان فارسی است را از یکی از این کتاب‌ها بنویس.

١٦ تَرْجِمِ العِبَارَةَ حَسَبَ القَوَاعِدِ الَّتِي قَرَأْتَهَا.

«إِنَّ اللهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا.»

١٧ أُكْتُبُ مُفْرَدًا الكَلِمَتَيْنِ أَوْ جَمْعَهُمَا.

الف: وُلِدَ: .....
ب: آبَاءُ: .....

١٨ اَلتَّرْمِينُ الأَوَّلُ: عَيِّنِ الجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الحَقِيقَةِ. ✓ ×

الف المِسْكُ عِطْرٌ يَتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ العِزْلَانِ ✓

ب الشَّرْشَفُ قِطْعَةٌ قِمَاشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ. ✓

پ العَرَبُ يَنْطَفِقُونَ الكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ طَبَقَ أَصْلِهَا. ×

ت فِي اللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ مَنَاتُ الكَلِمَاتِ المُعَرَّبَةِ ذَاتِ الأَصُولِ الفَارِسِيَّةِ. ✓

ث أَلْفَ الدُّكْتُورِ التَّوْنَجِيِّ كِتَابًا بِضَمِّ الكَلِمَاتِ التُّرْكِيَّةِ المُعَرَّبَةِ فِي اللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ. ×

١٩ تَرْجِمِ العِبَارَاتِ التَّالِيَةَ إِلَى الفَارِسِيَّةِ:

الف يَجِبُ عَلَى المُؤْمِنِ أَنْ يُسَلِّمَ قَبْلَ التَّكَلُّمِ.

ب وَ عَلَيْنَا أَنْ لَا تَتَدَخَّلُ فِي مَوْضِعٍ نَعْرِضُ نَفْسَنَا لِلتُّهْمِ.

پ «فَكَرُّتُمْ تَكَلَّمْتُمْ تَسَلَّمْتُمْ مِنَ الرِّلِّلِ»

ت اتَّقَى النَّاسُ مَنْ قَالَ الحَقَّ فِي مَا لَهُ وَ عَلَيْهِ.

عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي تَرْجُمَةِ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطِّ:

۲۰

الف تُعَدُّ «شَيْمِل» مِنْ أَشْهَرِ الْمُسْتَشْرِقِينَ. / .....

ب هِيَ كَانَتْ تُلْقَى مُحَاضِرَاتٍ عَدِيدَةً. / .....

پ هِيَ أَشَارَتْ فِي إِحْدَى مُقَابَلَاتِهَا إِلَى الْأَدْعِيَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ. / .....

پاسخنامه تشریحی

۱ الف: الأَعْلَم ب: الغيبة

۲ صبر کن

۳ ۱. حَسِن ۱. تَفْرِیض

۴ بی گمان خدا شکافنده دانه و هسته است.

۵ ۲- الزَّرقاق

۶ أَيْ لَيْلَةَ خَيْرٍ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ؟ لَيْلَةُ الْقَدَرِ

۷ اثنین و تسعین

۸ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، نباید مردمانی مردم دیگر را ریشخند کنند، شاید آن‌ها از خودشان بهتر باشند.

۹ سوء الظَّنَّ

۱۰ یَتَمَایِشُنْ

۱۱ پژوهش علمی

یک متن را درباره اهمیت کاشت درختان بررسی کن.

۱۲ الْأَرَادِلُ جمع كلمة «الأردل» و الْأَفَاضِلُ جمع كلمة «الأفضل» است.

توجه: برای تشخیص ساختار اسم‌ها (اسم فاعل، اسم مفعول، اسم مبالغه، اسم تفضیل و اسم مکان) باید مفرد کلمه را توجه کنیم.

۱۳ بر اساس متن درس دو پاسخ کوتاه بنویس.

در زنگ اول دانش آموزان به سخنان معلم شیمی گوش می‌دادند. میان آن‌ها یک دانش آموز اخلاص‌گر و بی‌ادب بود. با رفتار خود به دانش آموزان ضرر می‌رساند. گاهی به عقب رو برمی‌گرداند و با کسی که پشت سرش بود حرف می‌زد. گاهی وقتی که معلم روی تابلو می‌نوشت با کسی که کنارش می‌نشست بیج می‌کرد. در زنگ دوم این دانش آموز به قصد مچ‌گیری از معلم زیست‌شناسی سؤال می‌پرسید. در زنگ سوم با یک همکلاسی که مثل خودش بود حرف می‌زد و می‌خندید. معلم او را نصیحت کرد و گفت: هر کس خوب به درس گوش ندهد در امتحان مردود می‌شود. اما دانش آموز به رفتارش ادامه داد. مهران درباره این مشکل فکر کرد. بعد نزد معلم ادبیات فارسی رفت، ماجرا را برای او شرح داد و گفت: دوست دارم که انشایی با موضوع «در حضور معلم» بنویسم. معلم با خواستش موافقت کرد و به او گفت: اگر کتاب «مُنِيَّةُ الْمُرِيدِ» اثر زین الدین عاملی، شهید ثانی را مطالعه کنی، تو را در نوشتن انشای کمک می‌کند. سپس مهران انشایش را نوشت، و آن را به معلمش داد. معلم به او گفت: اگر انشای را مقابل دانش آموزان بخوانی همکلاسی اخلاص‌گر آگاه خواهد شد. این بخشی از متن انشای اوست: تعدادی از دانشمندان کتاب‌هایی در زمینه‌های تعلیم و تربیت تألیف کرده‌اند که، برخی از آن‌ها با معلم (آموزش دهنده) و برخی دیگر با متعلم (یاد گیرنده) ارتباط دارد. دانش آموز در حضور معلم آدابی دارد که، هر کس بدان‌ها پایبند شود، موفق می‌شود. مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: این که از دستورات معلم سرپیچی نکند. دوری کردن از سخنی که در آن، بی‌ادبی باشد. این که از انجام تکالیف مدرسه فرار نکند. نخوابیدن در کلاس هنگامی که معلم درس می‌دهد. اینکه هنگامی که معلم درس می‌دهد با دانش آموزان دیگر صحبت نکند. این که سخنش را قطع نکند. در صحبت کردن از او سبقت نگیرد (پیش نیفتد)، و صبر کند تا از سخن گفتن فارغ شود. با ادب نشستن در مقابل او، گوش کردن به او با دقت، و روی برنگرداندن به عقب مگر برای ضرورت. وقتی که دانش آموز اخلاص‌گر انشای مهران را شنید، خجالت‌زده شد و از رفتارش در کلاس پشیمان شد. شاعر مصری احمد شوقی درباره معلم می‌گوید:

برای معلم بلند شو و احترامش را کامل به‌جا بیاور. نزدیک بود که معلم یک پیامبر باشد.
آیا شریف‌تر یا بزرگوارتر از کسی که جان‌ها و خرده‌ها را می‌سازد و ایجاد می‌کند شناخته‌ای؟

الف) ذَهَبَ مَهْرَانٌ إِلَى مُعَلِّمِ الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ.

مهران نزد چه کسی رفت؟ مهران نزد معلم ادبیات فارسی رفت.

ب) يَجِبُ الْجُلُوسُ أَمَامَهُ بِأَدَبٍ.

چگونه باید جلوی معلم بنشیند؟ باید مؤدب جلویش بنشیند.

پ) كَانَ الطَّالِبُ مُشَاقِبًا قَلِيلَ الْأَدَبِ.

اخلاق دانش آموزی که به پشت روی بر می‌گرداند چگونه بود؟ دانش آموز اخلاص‌گر و بی‌ادب بود.

ت) اسْمُهُ «مُنِيَّةُ الْمُرِيدِ»

اسم کتابی که مهران در زمینه تعلیم و تربیت خواند چیست؟ اسمش «مُنِيَّةُ الْمُرِيدِ» است.

ث) فِي الْحِصَّةِ الْأُولَى.

در کدام زنگ دانش آموزان به سخنان استاد شیمی گوش می‌کردند؟ در زنگ اول.

۱۴

الف

جوابه	اسم الشرط	اداء الشرط
يَعْلَمُ	تَفْعَلُوا	مَا

ب

اداة الشرط	اسم الشرط	جوابه
مَنْ	يَزْرَعُ	يَحْضُدُ

پ

اداة الشرط	اسم الشرط	جوابه
إِنْ	صَبِرْتَ	أَذْرَكَتَ

۱۵

۱۶ «بی گمان خدا آمرزنده و مهربان است.»

۱۷ الف: اولاد ب: أب

۱۸ جمله درست و نادرست را بر اساس واقعیت مشخص کن.

الف مشک عطری است که از نوعی آهو گرفته می شود.

ب ملحفه نوعی پارچه است که روی تخت قرار داده می شود.

پ مردم عرب کلمات دخیل (وارد شده) را طبق اصل آن ها به زبان می آورند.

ت در زبان عربی صدها کلمه معرب با ریشه های فارسی است.

ث دکتور تونجی کتابی که صدها کلمه ترکی معرب در زبان عربی را در بر دارد تالیف کرد.

۱۹

الف بر مؤمن لازم است که قبل از سخن گفتن، سلام کند.

ب و بر ما لازم است که در موضوعی دخالت نکنیم که خودمان را در معرض تهمت قرار دهیم.

پ بیندیش سپس سخن بگو تا از لغزیدن در امان بمانی.

ت پرهیزگارترین مردم کسی است که حق را بگوید در آنچه که به سود او یا به زیان اوست.

۲۰

الف به شمار می رود / خاورشناس

ب می انداخت - سخنرانی ها

پ اشاره کرد / مصاحبه ها